

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 21. junija 1923.

ŠTEV. 71.

Špeciijalna slovenska davčna praksa.

Ko so začetkom tega meseca »Službene Novine« objavile statistiko o vplačanih davkih, so rezultati vplačevanja davkov po posameznih pokrajinah izzvali v vseh naših gospodarskih krogih odpor in ogorčenje. Vsak se je spraševal, kam naj vodi taka davčna praksa in kaj naj bo končni cilj papeštva naših davčnih organov. Naravno je, da je ogorčenje našega, sicer mirnega davkoplačevalca, moralo najti izraza ravno na sklicani plenarni seji Trgovske zbornice, katere dolžnost je, da zastopa interese pridobitnih krogov. Vsled utemeljene kritike »pregorečnosti« davčnih organov je razposlal finančni delegat davčnim uradom okrožnico, katero prinašamo radi nje karakteristike na tretji strani in v kateri jih mirne vesti pozivlja k nadaljevanju dosedanje prakse, ki je našemu gospodarstvu že zadala usodepolne udarce.

Že na jesen objavljene številke o davkih so povzročile v gospodarskih krogih veliko razburjanja. Ker se dve leti poprej sploh ni objavljalo teh števil, nismo imeli nikakih neovrženih dokazov v rokah, kako se prireja davke v Sloveniji in kako v ostalih pokrajinah naše države. Na neštevilnih zborovanjih smo sicer že tedaj opozarjali delegacijo, da vsi varja poleg že samih na sebi gospodarsko nemogočih davčnih zakonov, milijonomanija posameznih davčnih organov za naše gospodarstvo nevzdržen položaj.

Toda, kakor takrat, tako je tudi danes delegacija nepristopna za naše opomine. Tudi v sedanjih okrožnicah vidimo, da se mentaliteta našega finančnega delegata ni prav nič spremenila. Nadaljevali hoče staro prakso in vso kritiko kratkoterminalno odvrniti s pavšalno gesto, češ, kaj je v drugih pokrajinah me ne briga in statistiki ne verjame.

Po okrožnici naj davkarji naprej izvajajo zakone, dasi menimo, da je gospod delegat sam prepričan, da mora tako striktno izvajanje roditi za naše gospodarske razmere najdalekosežnejše posledice.

Delegacija si očitno ni nikdar stavila vprašanja, kakšna je globalna vsota vseh davčnih dajatev naše industrije, obrti in trgovine in kakšni končni efekti rezultirajo pri predpisovanju za plačilno zmožnost zavezanca. In to je ravno povod naši kritiki, ki je le izraz skrbi za naš go-

spodarski obstoj. Mislimo, da ni in ne more biti v interesu države same to kar se dogaja v nekaterih davčnih okrajih pri nas.

Na isti seji Trgovske zbornice smo namreč slišali stvari, ki jih moramo danes v svojo obrambo navesti in ki prav dobro ilustrirajo davčno obremenitev naših podjetij. Slišali smo, da dosežajo vsa davčna bremena skupaj z dokladi pri podjetjih v celjski okolici nad 100% čistega dobička.

Ne gre tukaj pri prireditvi toliko za državni davek, marveč za vse, kar se na njega kot osnovnico avtomatično nadvaja in ki sne ne samo čisti donos, marveč seže celo na substanco in ki tira podjetja direktno k nemoralnosti ali propasti. Kako naj sestavi tako podjetje svojo bilanco, da ne zaigra cele glavnice, to bi hoteli slišati? Čuli smo, da so se razni podjetniki interesirali za snovanje novih industrij v tem okraju, ki ima glede premoga, vodnih sil, delovnih moči, surovin in prometne lege najboljše predpogoje, toda, ko so izvedeli za to gorostasnost davčnih bremen, premislili so si ustanoviti podjetje v Sloveniji in šli raje na Hrvaško. Kam vodi to?

V Medjimurju se je pred nedavnim časom vršilo glasovanje, ali naj se prikloni en del k Sloveniji ali pa naj ostane pri Hrvaški. Glasovanje je izpadlo proti nam in ko se je poizvedelo po vzrokih, smo dobili enodušni odgovor: Glasujemo za Hrvaško, ker tam ljudi ne obirajo tako kot pri vas.

Ker nas delegat zavrača, češ, vsaj imate avtonomne davčne komisije, v katerih sodelujete pri odmeri glavnih davkov, ga moramo spomniti v odgovor vsaj na en slučaj, kako se je postopal opri sestavi komisije za davek na poslovni promet za drugi pridobinski razred v Ljubljani in kako so sestavljeni odseki za oceno poslovnega prometa. Odsek je sestavljen le iz enega voljenega in enega imenovanega člana, predseduje mu pa vsakokratni predstavnik davčnega oblastva. Poslovanje take komisije si lahko vsak sam predstavlja. In to naj bodo one slavne avtonomne komisije, katere navaja delegat kot glavni argument v svojem cirkularju. Sicer si pa pridržujemo, da se na to poglavje ob prihodnji priliki povrnemo, da spregovorimo o stvari podrobneje.

le iz valaste lepenke. Tudi v tem slučaju mora biti prostor med steklom in škaflo napolnjen s tvarino, ki pije. Več takih steklenih posodic se lahko vloži v skupno zunanjo spravo, če je vsaka posodica zase opremljena po teh določilih.

3. Maščobe, ki se rade ne tope in ki niso nevarne drugim pošiljkam, naj se denejo najprej v škaflice ali platnene vrečice ali pa zavijejo v pergament, potem pa naj se vložijo v spravo iz lesa, pločevine ali kože.

4. Vzorci suhih barv v prahu se morajo ne glede na to, če so barve lepljive ali ne, predajati v vrečicah iz kože ali voščenega platna, vse druge tvarine v praških, se pa morajo pošiljati v pločevinastih škaflih. Te vrečice in škafle morajo biti poleg tega še vložene v posebne vrečice iz platna ali pergamenta.

5. Stekleni predmeti morajo biti spravljeni v pločevinastih, lesenih ali kožnih spravah tako, da se ne morejo razbiti in da ne morejo poškodovati poštnih uslužbencev ali poštnih pošilk.

6. Žive čebele se morajo kot blagovni vzorci pošiljati v lesenih škaflih. Zrak mora prihajati na dveh straneh v škaflo, in sicer na odprti strani skozi pričvrščeno žično rešetko, na nasprotni strani pa skozi več izvrtnih luknjic. Če ima škaflo kakšne špranje ali grče se morajo zalepiti s papirjem.

7. Posušene ali preparirane živali, rastline ali geološki vzorci morajo biti spravljeni v pločevinastih, lesenih ali kožnih spravah, tako, da se ne morejo poškodovati in da niso nevarni drugim poštnim pošiljkam.

8. Sveže cvetlice brez prodajne vrednosti se smejo pošiljati spravljenе tako, kakor je opisano pod prejšnjo točko.

9. Klišaji se ne smejo pošiljati kot blagovni vzorci, ker imajo vedno prodajno vrednost.

Ključji, deli strojev, kovinski ali leseni vzorci se sploh ne smejo pošiljati nezaviti. Naslov se naj napiše na kos lepenke in naj se priveže na vzorec.

Ivan Mohorič:

(Nadaljevanje.)

Razvoj telefonskega in brzojavnega omrežja v Sloveniji.

Vodi ob velenjski železnici.

Ob velenjski lokalni železnici vodi iz Celja železni telefonski vod v Mežo, na katerega so montirane krajevne centrale v Žabcu, Sv. Petru v Savinjski dolini, Polzela, Rečica na Paki, Šoštanj, Velenje in Slovenjgradec. Na St. Petru v Savinjski dolini je priključena krajevna centrala Sv. Pavel pri Preboldu. Na železnem vodu, ki gre iz Ljubljane preko Vranskega v Celje in v Maribor in ki je določen v svrhe krajevnega prometa, se je začetkom tega meseca otvorila krajevna centrala v Vranskem.

Načrti za gornjo savinjsko dolino.

Poštno ravnateljstvo je sedaj na željo raznih interesentov izdelalo obširen projekt za razširjenje telefonskih vodov po gornji Savinjski dolini in sicer so projektirane telefonske centrale v Mozirju, Ljubnem, Gornjemgradu in Solčavi na eni strani in v Petrovčah, Gomilskem in Sv. Jurju ob Taboru na drugi strani. Stroški za telefonsko centralo v Mozirju znašajo 291.200 Din, od šesar bi pripadlo na prispevke interesentov 108.187 Din. Proračun stroškov za telefonsko zvezo Mozirje-Ljubno, Gornjigrad - Solčava znaša 918.700 Din in bi od tega zneska

blagovnih vzorcev, ki so pritrjeni na dopisnice, na katerih je napisano kako poročilo, pošta ne sprejema.

Vzorci od sukna in drugih tkanin se morajo narezati, preluknjati ali ožigosati, tako, da so nerabni in da izgube prodajno vrednost.

V eni pošiljki je lahko več vrst blagovnih vzorcev. Vzorci se smejo vsak zase zaviti in se smejo zopet skupaj vložiti v eno pošiljko, samo da vsak zase ne sme imeti posebnega naslova.

Poštnina za blagovne vzorce mora biti pri predaji vsaj deloma plačana. Nefrankirane blagovne vzorce vrača pošta pošiljatelju, če pa jih ne more vrniti, ravna z njimi kot z nedostavljivimi pošiljkami. — Prav tako ravna pošta z vzorci, ki niso pravilno opremljeni, ali v katerih so taki predmeti, katerih pošta ne sme pošiljati. Brezplačno sprejema pošta in razpošilja blagovne vzorce, ki jih predajajo od plačevanja poštne oproščene oblasti, uradi itd.

Če doda kdo blagovnemu vzorcu pismo ali pismeno sporočilo ali če napiše tako poročilo na vzorec oziroma če pristavi kake druge opombe razen takih, ki so omenjene v točki 2., se smatra, da se je hotel okoristiti z znižano pristojbino in se kaznuje z globo in s plačanjem pristojbine za pismo.

Pristojbine za vzorce blaga so sedaj sledeče:

Vzorci blaga v tuzemskem prometu, do največ 500 gramov teže navadni: do 100 gramov 50 p, za vsakih nadaljnjih 50 gramov 20 p več; priporočeni: do 100 gramov 2 Din 50 para, za vsakih nadaljnjih 50 gramov 20 p več; ekspresno-priporočeni: do 100 gramov 4 Din 50 p, za vsakih nadaljnjih 50 gramov 20 p več.

V inozemskem prometu: navadni: do 100 gramov 80 p, za vsakih nadaljnjih 50 gramov 40 p več; priporočeni: do 100 gramov 2 Din 80 p, za vsakih nadaljnjih 50 gramov 40 p več; ekspresno-priporočeni: do 100 gramov 6 Din 80 p, za vsakih nadaljnjih 50 gramov 40 p več.

pripadlo na prispevke interesentov 189.089 Din. Razširjenje telefonskega voda po gornji Savinjski dolini bi bilo zelo važno za napredujočo lesno industrijo v teh krajih, ki nimajo še železniške zveze, centrala v Petrovčah pa za keramično industrijo in za hmeljsko trgovino.

Zveza z Dobro.

Iz Celja v državno zdravilišče Dobro je vodil dosedaj slab provizoričen telefonski vod, ki so ga položili menda še vojaki. Proračun za rekonstrukcijo tega voda in za zgradbo telefonske centrale v Dobro znaša 329.600 Din, od česar bi pripadlo na interesente 111.033 Din. Ta znesek pa bi se znatno zmanjšal, ako bi interesenti sami pripeljali ves stavbeni material na lice mesta. Potem bi delo samo stalo le 40.781 dinarjev. Dobro je kot važno državno zdravilišče neobhodno navezano na medkrajevno telefonsko zvezo in zato bi bilo želeto, da se najdejo krediti, kakor tudi, da se naberejo potrebni prispevki interesentov, da se ta važen projekt čimprej uresniči.

Nujno potrebna bi bila izmenjava železne telefonske žice ob velenjski železnici, ker je na ta vod priključeno toliko važnih trgovskih in

Določbe glede pošiljanja blagovnih vzorcev po pošti.

Kot blagovne vzorce odpravlja pošta male količine raznega blaga in druge majhne predmete, ki nimajo nobene prodajne vrednosti.

Po znižanih pristojbinah se sprejemajo in razpošiljajo taki predmeti pod temi-le pogoji:

1. Spravljeni morajo biti v vrečicah, škaflih, ovojih ali kako drugače, vselej pa tako, da se da vsebina lahko pregledati.

2. Imeti ne smejo nobenih drugih z roko pisanih podatkov, razen naslova pošiljatelja ali prejemnika, razen tovarniške ali trgovske znamke, zaporednih števil in opomb, ki se nanašajo na njih ceno, težo, mero, obseg, količino, izvor ali kakovost in pa razen podatkov, ki se nanašajo na njih kemično analizo.

3. meriti ne smejo več kot 30 cm v dolžino, 20 cm v širino in 10 cm v višino. V obliki zavilka ne smejo biti daljši kot 30 cm, a premer ne sme presegati 15 cm in

4. ne smejo biti težji kot 500 g.

Steklenice, v katerih so olje, tekočine ali maščobe, potem suhi praški, če puščajo barve ali ne, žive čebele, itd. se smejo razpošiljati kot blagovni vzorec pod temi-le pogoji:

1. Tekočine, olja ali maščobe, ki se rade tope, morajo biti shranjene v močnih steklenicah, stekleničice morajo biti vložene v leseno škaflo, prostor med stekleničico in škaflo pa mora biti natlačen z žaganjem ali bombažem. Dobro je, če se ta škafla vloži v drugo leseno ali pločevinasto škaflo s pritvitem pokrovom ali pa če se ovije s kožo. Če se dene steklena posoda v drugo posodo, ki je narejena iz izdobljenega lesa, ki je tam, kjer je najtanjši, vsaj 2.5 mm debel, in je prostor med steklom in lesom dovolj napoljen s tvarino, ki pije tekočine, potem ni treba zunanje škafle ali kožnega ovoja.

2. Steklene posode, v katerih ni maščob, se smejo devati tudi v škaf-

industrijskih krajev, kakor so Velenje, Šoštanj, Slovenjgradec ter Zalec, ki sedaj na taki omnibusni liniji z železno žico ne morejo na velike medkrajeve razdalje telefonsko občeati. Tudi je skrajno potrebna izmenjava železne žice na vodu iz Celja v Zagreb, ki sedaj le s težavo občeata.

Plujsko polje.

Po dravskem in plujskem polju ob južni železnici vodijo iz Maribora trije vodi, od katerih sta dva železna določena za krajevni promet in je priključenih v enega pet, v drugega osem krajevnih central in en bronasti vod za direktni promet iz Maribora v Čakovec. Krajevne centrale, ki so priključene na železna vada, so: Račje, Fram, Strnišče, Pragersko, Ptuj, Moškanjci, Velika Nedelja, Ormož in Središče. Samoumevno, da promet pri teh razmerah na teh progah ne odgovarja potrebam in zahtevam interesentov, ki včasih po dva do tri dni zaman moledvajo za zvezo z Zagrebom, s katerim se končno potem doračumeji ne morejo. Dogajajo se radi tega paradoksnih slučajih, da se ljudje peljejo v Čakovec samo zato, da bi tam dobili preko Varaždina telefonsko zvezo z Zagrebom.

Zapadna Dravska dolina.

Iz Maribora po Dravski dolini proti Koroški so napeljeni trije telefonski vodi, od katerih je en direktni za promet v Celovec, ki je sedaj ukinjen. Drugi vod služi bližnjim krajevnim potrebam in so vanj priključene centrale v Breznu, Vuhredu in Vuzenici ter Meži z postranskimi zvezami v Ribnico na Pohorju v Marberk in na Mufo. V Ruše vodi iz Maribora poseben direktni vod. Od Meže dalje so priključene na tretji vod centrale v Guštanju, in pa v Prevaljah, od koder vodi poseben telefonski vod v Mežico in na Črno. V tej smeri bi bila nujna priključitev Fale, kjer se nahaja velika hidroelektrična centrala, ki ima daljnovođe po celi štajerski in ki bo za svojo službo neobhodno potrebovala dobrih medkrajevnih telefonskih zvez in katere izraba se, kakor smo informirani, že pripravlja. Dalje je od ministrstva že odobrena zgradba telefonske centrale v Limbušu pri Mariboru, ki se bo tudi v naj krajšem času, ko dobi poštna uprava razpoložljivo bronasto žico, izgradila.

Južna železnica in njena ureditev.

(Nadaljevanje.)

PRAVICA PRIORITERJEV.

S sporazumom se odpravijo dosedanje pravice posestnikov družbenih obligacij in kuponov in jih nadomestijo one pravice, ki jim jih da sporazum. Skupnost obligacijskih posestnikov predstavljajo v bodočnosti oni upravni svetniki, ki so izvoljeni v upravni svet na podlagi prezentacije zvez obligacijskih posestnikov. Vsega skupaj je 4.187.256 neizžrebanih, 3, 4 in 5 odstotnih družbinih prioteh obligacij v frankih. Vštete so v tem številu tudi 5 odstotne obligacije, ki so jih izžrebali v letih 1919—1922, ker so to žrebanje razveljavili. Imenovane 4 milijone 187.256 prioritete obligacije se unificirajo in dobijo nominale 112.50 zlatih frankov, tako da znaša v bodoče skupni kapital, predstavljen v vseh neizžrebanih prioriteth obligacijah, 471.066.300 zlatih frankov. Poplačilo ali izbris teh obligacij se izvrši na ta način, da se vsako leto izbriše v poplačilnem načrtu predvideno število obligacij, bodisi potom prostega povratnega kupa ali pa potom izžrebanja. Vse neizžrebane obligacije, ki po 1. januarju 1923 dotečejo, se s kuponi vred zamenjajo za nove. Stroški zamenjave gredo na breme posestnikov obligacij. Štiriodstotne obligacije v markah, serija E, se odplačajo naenkrat, po nominalni vrednosti obligacij oziroma kupona.

Zneske, ki so potrebni za tekoče opravilo novih obligacij — poplačilo in obrestovanje — kakor tudi za opravilo zaostankov, bo dajal izključeno le »obligacijski fond«, ki ga bodo šele napravili. Ta fond bo upravljaj odbor, sestojč iz štirih zastopnih obligacionarjev v upravnem svetu. Zastopstvo upravnega sveta se bo lahko udeleževalo sez tega odbora s posvetovalnim glasom.

Italija prevzame poročstvo za zjamčeni minimum 6.760.000 zlatih frankov, ki jih mora plačati Avstrija v slučaju državnega obrata kakor tudi v slučaju družbinega obrata. Italiji je priznana z ozirom na to garancijo posebna zagotovitev iz bruto-dohodkov avstrijskega omrežja.

Tekočemu obligacijskemu opravilu z upravnimi izdatki vred je določenih predvsem 20.600.000 zlatih frankov, koji znesek je z dajatvami držav na vsak način zagotovljen. Iz zneska, ki ostane po kritju upravnih stroškov, to morajo obrestovati in poplačati v obteku se nahajajoče obligacije. V slučaju amortizacije potom žrebanja mora znašati povratni znesek najmanj 60 zlatih frankov za obligacijo. Do nove odredbe velja povratni znesek 90 zlatih frankov za obligacijo. Za ta znesek 90 zlatih frankov plačljive obresti bodo znašale 360 zlatnega franka za obligacijo.

Dohodki fonda, ki prekoračijo označeno vsoto 20.600.000 zlatih frankov, se uporabijo tekom prvih 25 let do skupnega letnega zneska 4.000.000 zlatih frankov za poseben fond za zaostanke. Če se ta znesek ne doseže, doplačajo države do 4 milijone. Če izkažejo v prvih 25 letih različni fondovi dohodki prebitka nad 24.600.000 zlatih frankov in v zadnjih 21 letih poncesijske dobe prebitka nad 20.600.000 frankov, ostaneta dve tretjini tega prebitka obligacijskemu fondu za zvišanje obrestovanja obligacij do 5-40 zlatih frankov. Ostanek dobi družba.

V letih 1919—1920 izžrebane petodstotne obligacije pridejo do poplačila ob prvem poplačilu obligacij. Vsaka nova obligacija dobi dva kupona za vsako leto. Prvi kupon se plača 1. marca doletnemu upravnemu letu sledečega leta. Če je po zaključku upravnega leta kak znesek razpoložljiv za izboljšanje obrestovanja obligacij, se izplača drugi kupon v znesku, ki ga določi odbor obligacionarjev.

Obligacijski fond nosi upravne stroške družbe in fonda samega. Upravni stroški družbe vsebujejo stroške upravnega sveta, obnega zbora, centralnega opravila družbe, odškodnino članov odbora obligacionarjev in druge izdatke. Za te stroške bo dal odbor vsako leto na razpolago znesek do višine 1 milijon 300.000 zlatih frankov. Odškodnina članov upravnega sveta in članov odbora obligacionarjev se določi po dogovoru med upravnim svetom in tem odborom. Upravni stroški obligacijskega fonda vsebujejo osebne in stvarne izdatke, ki so v zvezi z obligacijskim pravilom in pa naročninske pristojbine v Franciji. Odbor obligacionarjev pa lahko po svojem preudarku prevale te naročninske pristojbine popolnoma ali deloma na posestnike obligacij, s tem, da jim pri kuponih nekaj odtegne. Upravni stroški obligacijskega fonda se pa nanašajo tudi na ureditev zaostankov pri naročninskih pristobinah in na ureditev tekočih družbinih dolgov na Francoškem.

(Dalje sledi.)

Kaj prinaša tehnika novega.

Najvišja napetost, s katero so dosedaj razpolagali v nekaterih laboratorijih, je znašala 500.000 voltov. Dobili so tako napetost potom takozvanih preiskusnih transformatorjev, ki so se navadno uporabljali v preiskuševalnicah porcelanskih tvornic za preiskuševanje izolatorjev. Sicer se bi dala doseči z zaporednim spojem dveh transformatorjev za 500 tisoč voltov napetost 1.000.000 voltov

proti tlom, vendar pa tega niso dosedaj nikdar storili. Sedaj pa se je baje eni izmed prvih elektrotehniških tvornic Amerike posrečilo obratovati za poskus z napravo 1 milijon voltov. Gotovo so ti poskusi v zvezi z načrtom, prenašati na velike daljave vedno večje množine energije, za kar so seveda potrebne visoke napetosti. Ker ni bilo sigurno, da se da ta napetost uporabiti tudi v praksi, so znanstveni krogi precej napelo pričakovali izid teh poizkusov. Kakor pravijo poročila, ni izključeno, da se bo dala ta napetost res uporabiti praktično in uspešno. Seveda je težko reči, ali bodo res v prihodnjih 20 letih gradili take naprave ali ne. Spomniti hočem le na dejstvo, da so pred 40 leti smatrali napetost 220 voltov za skrajno mejo obratne napetosti. Danes se gradite že dve napravi za 220.000. Pa manj nego 20 let je od tega, da so smatrali tako napetost možno le v laboratorijih. — Iskre pri napetosti 1 milijona voltov so preskočile daljavo 2-60 m. Pri 18 visečih izolatorjih za visoko napetost se je že pri 900.000 voltih pričelo prehajanje toka na zemljo. Pomnožiti so morali število izolatorjev na 21, kar je zadostovalo za 1.000.000 voltov. Izgube toka pri takimenovanem »corona« izžarjevanju so kazali, da je treba za prenos take napetosti bakrene žične vrvi v premeru 10 cm, dočim je pri 900.000 voltih zadostovalo 8 cm. Ti rezultati se dobro ujemajo z formulami, ki se uporabljajo za nižje napetosti.

Brezžični brzovav nastopa kot vedno ostrejši konkurent kablev. Odkar se je posrečilo doseči tudi na velike daljave nemoten in reden promet, se večina držav bavi z mislijo zgraditi svetovno brezžično omrežje. Nemška veleposlaja Nauen more v najnovejšem času stopiti v direktno zvezo z Argentino (12.000 km). Francoska veleposlaja Sainte Assise med Parizom in Fontainebleaujem namerava direktno zvezo s Saigonom v Indokini (10.000 km) in Argentino. Ameriška Radio Telegraph Co. hoče zgraditi dve veliki postaji v San Franciscu in Shanghai, ki sta oddaljeni med seboj 10 tisoč km. Pred izvršitvijo je še drug načrt te tvrdke: brezžična zveza New-Yorka z Argentino (9000 km). V Holandiji se gradite dve postaji, ki naj posredujeja med domovino in kolonijami (Java 1.200 km). Ena naj bo zgrajena pri Amersfoortu, katere velikost dosega skoro Nauen; druga, javanska ščacija pa je zgrajena v gorovju Malabar na Javi, katere popolnoma novo razporedbo antene. Ta je namreč razpeta nad 1000 m globokim prepodom. V začetku niso pričakovali, da bo antena, zgrajena med gorskimi stenami, posebno uspešno delovala. Vendar pa je poizkus pokazal krasne uspehe. Tudi na Angleškem nameravajo razne dele kraljevine spojit brezžičnim putem. Hočejo pa graditi same delne postaje, sedanje velikosti z 5000 km dalekosežnosti, ki naj služijo kot vmesne postaje. Prvo postajo so že zgradili v Leafield pri Oxfordu, ki naj bo v zvezi s postajo v Kairu. Odhod pa naj gre ena proga v Južno Afriko, druga pa preko Indije (Singapore) v Avstralijo.

V najnovejšem času polnijo zrakoplove s helijem, četudi je ta plin silno drag in ima le malenkosten vzgon. Prednost helija pa je ta, da ni gorljiv kakor vodik in svetilni plini in da je s tem odpravljena največja nevarnost zrakoplovstva. Dosežemo pa ognjevarnost tudi lahko na drug način, da namreč napolnimo zrakoplov z razredčenim zrakom. Stene morajo biti seveda dosti trdne, da zdržijo pritisk ozračja. Ideja pa ni nova, spominja nas na brata Montgolfier. Pri njunih balonih so razredčili zrak potom segrevanja, kar je povzročilo tudi zadostno raztezanje, da se je izravnal nadpritisk ozračja in so se ohranile stene napete. Žal, pa je tako pridobljen vzgon malenkosten, če segrevanja ne povečamo, kar se zopet ne strinja z načinom gradbe zrakoplovov. Pač pa težave v tem oziru niso ne-

premostitve, kar dokazuje tudi projekt inženirja Vaugeana. Njegov zrakoplov sestoji iz treh koncentriških predalov. Zunanji plašč je iz nepremočljivega in impregniranega platna, ostale stene pa so iz duraluminija. Vse skupaj je podprto potom trdnega ogrodja iz aluminija. Razredčevanje zraka se vrši stopnjema od zunaj proti notranjščini, tako, da mora vsaka stena prenašati le delni pritisk, ne pa celotni. Razventega pa se razredčeni zrak še segreva potom odhajajočih plinov motorjev, ki služijo za pogon krožnih črpalk, ki pa lahko delujejo tudi kot tlačilke, kakor je pač smisel vrtenja. Če se naj zrakoplov dvigne, se navadni zrak odstrani in nadomesti z razredčenim toplim zrakom. Če se naj zrakoplov spusti dol, se črpalke vrte v nasprotnem smislu in dovajajo v notranjščino mrzlega zraka. Po mnenju strokovnjaške komisije, ki je sestavljena za proučevanje tega balona, ni potrebno za ta tip nikakih posebnih hangarjev in drugih stranskih naprav za izdelavanje plina itd. Kakor znano, so se baloni večinoma poškodovali v pristanišču in si raztrgali zunanji plašč. Vaugeaujev zrakoplov bo dolg 110 m, širok in visok 33 m, mogel nositi s seboj 23 mož posadke, 90 polnikov in za 18 voznih ur gonilne snovi (olje, bencin). Brzina znašaja baje v bližini zemlje 120 km, v višini 6000 m 300 km na uro.

Zelo aktualen problem je tudi predelovanje nerabnih žarnic za zopetno uporabo. Skušali so že na razne načine nerabne elektriške žarnice obnoviti, vendar pa niso bili uspehi posebno veliki. Glavna ovira je bila pač ta, da je bila razlika cene med novo in regenerirano žarnico premalenkosta. V najnovejšem času pa nudi ta problem zelo dobre izgleda, kajti cene za kovinske in steklene dele, in tudi plače delavcev so tako narasle, da se obnovenje žarnic izplača. Obstojaio danes tvrdke, ki se pečajo samo z obnovo starih žarnic in obnovenje mnogo pod tovarniško ceno originalnih žarnic prodajajo, pri tem pa še garantirajo gotovo gorilno dobo. V glavnih obrisih se vrši obnova v tem, da žarnico odpro, odstranijo staro nit in jo nadomestijo z novo, nato žarnico očistijo, zopet zapro in izčrpajo zrak. Regenerirane žarnice so v Nemčiji pred kratkim preizkusili in dokazali, da imajo gorilno dobo 1200—1500 ur in specifično uporabo toka 1—1,2 watta.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Kot konkurenti se pojavljajo na naših tržiščih sedaj Španija in Italija. Vsled tega bi bilo treba carino na sardine povišati.

V dobi ribolova lanskega leta so se pojavile Španija in Francija kot države z visoko valuto pri nas in so pokupile vse naše slane sardine in jih izvozile. Sedaj pa morajo naše tovarne kupovati slane ribe v državah z visoko valuto in poleg tega plačati uvozno carino, kar jim zelo otežkočuje konkurenco. Tovarnarji sardin zahtevajo, da se prepove izvoz slanah rib v inozemstvo.

Sardinam se očistijo glave, drob in kosli; nato se jih nasoli in pušči vležati, na kar se kuhajo v olju, kagar pride na njih vrsta. Sardine se kuhajo v najčistejšem olju, ki se ga mora uvažati iz Italije. Mi produciramo tudi sami do 1.000.000 kg olja, toda izvzemši male količine, ki jo producirajo nekatere oljarske zadrage, se ostalo olje ne da uporabiti za izdelavo sardin. Dokler se ne zgradijo moderne rafinerije za olje, bi se moralo vsem tovarnam dovoliti uvoz olja brez carine za izdelavo sardin v svrhu izvoza. Večja podjetja pa bi morale upeljati tudi male rafinerije za izdelavo sardin, kakor »Sardina« v Splitu in Mardešiču, ker v

to svrhu ni potreba velikih inštalacij, narmec samo večjega kemika. Poleg tega bi bilo treba osnovati oljarske zadrage.

Sardine se pakujejo v škatljah iz bele angleške pločevine, ki se jih zapira s cinom. Niti enega niti drugega ne produciramo v državi in bi bilo vsled tega treba uvoz škatelj pustiti tovarnam še nadalje brez carine, kakor se je delalo dosedaj, dokler se jih ne začne izdelovati v tuzemstvu. Ravno tako bi jim bilo treba tudi brez carine prepustiti uvoz potrebnega orodja, kar se dela tudi sedaj.

Poleg produkcije sardin bi bilo treba razviti tudi produkcijo tunove ribe v olju kot proizvod obale hrvaškega Primorja, ki za sedaj nima te industrije. Ugoden kraj za to bi bilo mesto Baker.

Izdelava konzerv omogočuje boljše izkoriščanje in boljši donodek od ribolova in bi bilo treba za naše morske ribiče osnovati in podpirati ribiške zadrage, kakor tudi zadrage za izkoriščanje rib. Poleg tega bi bilo treba podpre za snovanje ledenic in vagonov z ledom za konzerviranje in prevoz svežih rib. A vse to v slavo in prid našega Primorja in naših Primorcev.

7. Naša produkcija sadnih in sočivnih konzerv izvzemši pekmeza in suhih češpelj.

Poleg velike domače industrije suhih češpelj in pekmeza se je začela industrija sadnih in sočivnih konzerv, izvzemši kislega zolja, kumar in paprike, šele sedaj razvijati. Industrija kislega zolja, kumar in paprike se je začela močno razvijati iz pripravljanja konzerv za domačo potrebo v obrtni in industrijski način. Ona bo igrala enkrat ravno tako veliko vlogo kakor suhe slive in pekmez. Da je naša država za gojenje najfinejšega sadja, kakor marelic, breskev, jagod, malin, višenj, češenj, kosmulja in ribezlja izredno ugodna, kakor tudi za gojitev najboljšega sočivja, dokazujejo produkti vrtnarstva okrog Novega Sada, Niša, Leskovca, vasi Kuposina v Bački, Čačka, Skoplja, doline Nereve itd.. Za enkrat obstojijo za nas prav častni začetki, predhodniki tega, kar bo enkrat postalo. Poglejmo kakšni so sedanjí začetki!

V Kragujevcu obstoji Prva Kraljevine SHS privilegirana tovarna za konzerviranje sočivja, sadja in predelava mesa ter tovarna pekmeza v sodih, Svetozarja Stefanovića. Kapaciteta njegove tovarne znaša 20 tisoč škatelj dnevno. Letno produkcija okrog 100.000 škatelj sočivja in 50.000 škatelj sadja in sicer kompoti, kakor tudi nekoliko marmelade iz marelic, breskev in češpelj. Ta tovarna je napravila v vojni dobi neocenljive zasluge narodni obrambi z izdelavo mesnih konzerv za vojaštvo na fronti in sadnih ter sočivnih konzerv za ranjence in bolnike. Tovarna je bila pred vojno napravljena za izdelavo 120 vagonov konzerv in je izdelovala 50 do 60 vagonov pekmeza iz češpelj. Letos je izdelala 17 in pol vagona pekmeza. Vzrok te male produkcije je, da sta od 6 kotlov »čobašev« za predkuho, ostala samo dva in od 12 bakrenih parnih kotlov pa je ostal samo eden, vse drugo je bilo odnešeno. Tovarna izdeluje tudi specializirane in sicer pekmez od olupljenih češpelj, katerega je izdelala letos okrog 5.000 kg. Ta pekmez pakujejo v škatlje, ki so 1 kg težke in v zabojce po 10 kg. Letošnji pekmez iz olupljenih češpelj je izvrstne kvalitete. Poleg tega izdeluje tovarna tudi sode in mesne konzerve. Surovino dobiva iz okolice in iz lastnega posestva.

V Novem Sadu se nahaja konzervna tovarna Balinta Kovača, ki izdelava letno okrog 10 vagonov sadnih konzerv, to je kompotov, dalje 10 vagonov sočivnih konzerv, 10 vagonov paradižnikov in 20 vagonov raznovrstne marmelade, 20 vagonov kumar in paprike in 10 vagonov kislega zolja. Tovarna ima parne kotle in vacuum za izdelavo raznovrstne marmelade in paradižnikove-

ga soka, poleg tega tudi stroje za precejanje, rezanje in lušenje in stroje za izdelavo pločevinastih škatelj. V sezoni zaposluje 150 delavcev, drugače pa 25. Surovine dobiva iz novosadske okolice in iz Srbije.

V Zagrebu je pred vojno začel z izdelavo izvrstne marmelade znani zagrebški delavec in trgovec g. Nikola Čuk, ki pa je moral vsled pomanjkanja sladkorja leta 1917 z obračom prekiniti, kar je velika škoda. On je s svojim delom pokazal, kako se da izdelati iz sadja iz zagrebške okolice najboljša marmelada. Po računu g. Čuka bi se konsumiralo na Hrvaškem in v Slavoniji, Bosni in Hercegovini in Dalmaciji ter Sloveniji okrog 1.000 vagonov konzerviranega sadja in marmelade za kuhanje s sladkorjem in 20 do 25 vagonov sušenega sadja in sočivja razen češpelj.

(Dalje sledi.)

Bistra, kristalno čista voda,

planinski zrak in skrbna priprava napravijo »PEKATETE« to kar so: za pravo delikateso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Napadi na davčno prakso v Sloveniji.

(Okrožnica finančne delegacije.)

Davčni administraciji v Ljubljani in vsem davčnim oblastvom v Sloveniji.

V plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani dne 5. t. m. se je vnela živahna debata o naši priredbeni praksi. Čutilo se nam je, da smo čez mero fiskalni. Ne glede na rezultate štatiške, ki se pa seveda ne smejo enostransko presojati, bi le irditve že radi tega ne bilo težko spodbili, ker naše publike vendar ne morem smatrati za tako nepoučene, da bi ne vedela, da o najvažnejših davkih končno odločajo avtonomne komisije, ki so vrhu tega namenoma sestavljene tako, da je uradniški element v njih po vsej priliki le v neznatni manjšini. Če se pa v podrobnejšo oceno tega vprašanja tu ne morem spuščati, pa ne smem prezreti, da je po časopisnih vesteh (Slov. Narod z dne 7. junija t. l.) v ti debati padla tudi beseda, — in razna znamenja kažejo na to, da se uresničuje — da morajo naši davkoplačevalci, ki so se baje doslej omejevali na »defenzivo«, preiti v »ofenzivo«.

Ni torej izključeno, da se bodo težkoče, s katerimi so se priredbeni organi že dosedaj morali boriti, v bodoče le še povečale. Ob teh izgledih se mi zdi umestno, da Vas ne puslim brez navodila, to pa združujem v besede: ne strašite se in spolnajte mi s podvojeno vestnosijo dolžnosti, ki Vam jih nalaga zakon! Zadostivši temu ste lahko uverjeni, da bom solidaren z Vami, in lahko Vas tudi zagotavljam, da imam v tem oziru doslej najmočnejšo oporo ravno v naši najvišji in edini inštanci, kateri smo odgovorni, t. j. v finančnem ministristvu.

S tem večjo pravico pa lahko zahtevam od Vas, da mi ne otežujete stališča in ne samo spoštujete zakon — to je samo obsebi umestno! — marveč ga tudi razumno in pravično uveljavljate. Prvi predpogoj za to pa je poleg shremljenja po eksaktnem poznavanju gospodarskih razmer, da se ne prepustite neprevdarni gorečnosti. Brez dvoma sicer ni vse res, kar je v fasijah, in ni celo neverjetno, da je mnogo več res, kakor pa stoji v marsikateri napovedi. Ali — tudi vnani znaki, iz katerih se v obče da sklepali na imovnost, niso absolutno zanesljivi, in docela od tega, kar se Vam zaupno donese, je dokaz, če že ne čisto navadnih čenč, vendar pa takih vesti, ki jih je treba šele prekontrolirati, predno se smejo v smislu zakona uporabljati. Svarim torej pred brezskritično eksploatacijo materiala tem bolj, ker mora ravno pri poštenih cenitih omajati, zaupanje v vašo nepristranost, s tem pa temelj uspešnega poslovanja.

Isto velja o prelinam formalizmu. Resnica je, da nekaj reda mora biti tudi v davčnem postopanju, že radi tega, da se odmera, ki trpi že po drugih nepriklakah, še bolj ne zavleče. Gotovo je tudi, da bi naši davkoplačevalci včasih res ne zasluži obzirnosti, ker se z uprav neverjetno malomarnostjo dajo kontumacirati in s tem sami zapirajo po za-

konu jim zajamčeno možnost sodelovanja. Opozarjam pa, da imate po zakonu le pravico, ne pa tudi dolžnosti kontumaciranja in da slepo uveljavljanje te pravice ni vedno niti finančno koristno. Priporočam Vam torej, da predlagate komisijam vporabo kontumaničnih določb le ob očitni zanikrnosti ali dolžnosti cenitov, kakor v obče ni združljivo z načeli moderne uprave, da preveč važnosti polaga na formalnosti.

Varujte se pa tudi slvarne malenkostnosti. Če par malih in najmanjših odleti — Bog ž njimi! Kakor ni nobena nesreča, če se pri dohodkih, ki gredo v stolišče, ne iztisne zadnja stotica. Ne trahite časa z delom, ki s finančnim efektom ni v nikakem razmerju, v prizadeh pa vzbujate čut osebne mržnje in šikanoznosti ter nas vrhu tega še izpostavlja očitku, da smo v birokratični zaostalosti prespali ves razvoj zadnjih let.

Polagam Vam vse to na srce, ker je davčno breme brez dvoma težko že po zakonu samem in v naši kraljevini za nekatere pokrajine še občutnejše radi različnosti zakonodaje. Ni torej umestno, da se ta nezadovoljivi položaj posostuje še z neracijonelno ali celo krivično prakso. Seveda pa krivice še ne vidim v tem, da se ne ustavile pred onimi, ki bi v zaslepljenem egoizmu svoj itak že krepko gospodarstveno pozicijo radi utrili še s tem, da se skušajo odlegniti tudi le približno pravilni ugotovitvi odmerne osnove. Nasprotno! Finančno in socialno je le v redu, ako s dobro utemeljenimi in posebno skrbno pripravljenimi predlogi omogočite komisijam, da preprečijo baš take poskuse. Prepričan sem, da Vam bodo radi sledile in čislam njih uvidevnost in poštenost previsoko, da bi Vas bilo treba opozoriti, da se v to svrhu pri vsi obzirnosti, ki ste jo dolžni komisijam, poslužite pravice priziva. V varstvo državnega zaklada, pred vsem pa v zaščito lojalnih talentov pa je Vaša dolžnost, da v skrajnem slučaju predlagate tudi uvedbo kazenskega postopanja.

Ako se v drugih pokrajinah na očitno škodo države in kakor v zasmeh tisočev in tisočev, ki trpe radi državno finančnih težkoč, poslopa drugače — česar pa ne verjamem — je to slvar, ki izključno briga tamošnje organe in tiste faktorje, ki so poklicani, da branijo celokupnost, Vaša pa le, da se ravnate po mojih navodilih. Ako mi sledite, bomo pred svojo vestjo in pred javnostjo lahko zagovarjali »specijelno slovensko davčno prakso«.

Delegat: Dr. Šavnik, I. r.

Dopis.

Iz Rakeka. Dne 14. t. m. se je vršil Rakeku po inicijativ Trgovske in obrtniške zbornice komisijoneli ogled za razširjenje železniške postaje. Kot zastopnik Trgovske in obrtniške zbornice je prisostvoval komisiji zbornični tajnik g. dr. V. Murnik, vladno zastopal vladni nadsvetnik dr. Šporn, južno železnico sta zastopala dva centralna nadzornika, dva inženirja in še drugi gospodje. V imenu interesiranih občin so bili prisotni župani, a Gremij trgovcev je zastopal pri komisiji načelnik g. Lenarčič. Prisotno je bilo tudi še okoli 30 zainteresiranih lesnih trgovcev. — Že kmalu potem, ko se je sestralska komisija, smo se morali žal prepričati, da si nimamo obelati mnogo uspehov, kajti izjav zastopnikov železniške uprave je bilo posneli, da prometnim nerodnostim na Rakeku ne bo še tako kmalu konca. Uprava južne železnice se namreč izgovarja, da nima za investicije na razpolago potrebnega denarja in da sploh ne sme sama odločati o novih zgradbah, ker ni več lastnica južne železnice, a z druge strani tudi država ne more razpolagati, ker še ni lastnica. Ker se vprašanje lastnine južne železnice ni tedaj rešeno, ni tudi upali, da bi se rešilo vprašanje razširitve postaje. Da so bili tudi gg., ki so prisostvovali komisiji prepričani o neuspehu vsakega koraka, ki bi se sedaj napravil, priča najbolje to, da se niso preveč trudili in da da so, ne glede na to, da so prišli kmaj ob 14., odšli že z brzovlakom ob 16. Sicer so gospodje ranvaljstva južne železnice obljubili, da bodo narčle predložili ministristvu saobračaja, da dovoli potrebne kredite, toda kedaj

bo to, je še vprašanje. Na ureditvi kolodvora v Rakeku niso udeleženi samo trgovci, ampak od tega je odvisno do 30.000 prebivalcev, ki se pečajo večinom z lesom, zato apeliramo na vse merodajne faktorje, da zastavijo vse svoje moči za to, da se to vprašanje čimprej ugodno reši. Ob enem prosimo vse narodne poslance, da se s svoje strani pobrigajo za takojšnjo rešitev tega vprašanja.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Sladkor na svetovnem trgu. Prva polovica junija je potekla na svetovnem sladkornem trgu, posebno v New-Yorku in Londonu, v znamenju občutnega padanja cen, kar je v zadnjih dneh v New-Yorku povzročilo naravnost panično razpoloženje. Poroča se o eksekutivnih prodajah in celo o polomu nekaterih borznih tvrdk. Februarški kurzi so narasli v naslednjih mesecih od 4 na 6½ ct., v teku prvih štirinajstih dni junija pa so padli za 1 ct. na pfund, torej za celo šestino. Julijski termin je dosegel nižino 5.17 ct. Na londonskem trgu je nazadoval avgustov termin za 7 št. Ta padec je povzročil v veliki meri tudi burno ponujanje javanskega sladkorja. Pojav baisse je pograbil tudi druge sladkorne trge, posebno praškega in pariškega. Glasom najnovejših poročil, so se kurzi po deruli zadnjih dni v New-Yorku zopet nekoliko opomogli. To gre precej na račun zopetnih krilij napram prejšnji oddaji, kar utrjuje pozicijo ponudbe. Tudi drugod je nastopilo pomirjenje in je domnevati, da je bassa dosegla lla. Oslabljenja kurzov vendar niso izključena.

Pogodba med Nemčijo in Ruskimi republikami. Državni zbor je odobril trgovske pogodbe s sovjetskimi republikami: Ukrajino, Armenijo, Azerbejdžanom in Belo Rusijo v vseh treh branjih.

Beograjski veliki sejem. Te dni se je vršila v Beogradu prva seja odbora za prireditve sejma v Beogradu. Na seji se je izražala želja, da se sejmski pravilnik čim prej izvrši, da se bo moglo pričeti s pripravi za uslvaritev te ustanove.

Zunanja trgovina Italije leta 1922. Leta 1922 je Italija uvozila blaga v skupni vrednosti 5.504.837.100 lir, izvozila pa blaga v skupni vrednosti 1.165.198.083 lir.

Podaljšanje francosko-češke trgovinske pogodbe. Ker se ni moglo zbog negativnega stališča Francije v dovolitvi klavzule največje ugodnosti še priti do soglasja za sklep nove trgovinske pogodbe med Francijo in Čehoslovaško, se je do sedaj veljavna trgovinska pogodba provizorično podaljšala do konca julija.

Industrija.

Stianes in Čehoslovaška steklarska industrija. Generalni ravnatelj Stianesovega konzorcija se je mudil dalje časa na Čehoslovaškem, kjer je obiskal razne steklarne, a osobito velike steklarne Inwald, v svrhu da nakupi delnice te družbe in da bi mogel izkoristiti tovarniške zaščitne znamke. Pri tej akciji bi sodelovale, po nekem obveslilu v »Prager Presse«, Češka Eskomptna banka in Živnostenska banka. Prvi pregovori so se vršili na Lipskem, ki pa niso imeli pozitivnih rezultatov. Stianes zahteva večino akcij, čemur se pa Inwald energično protivi. Pričakuje se pa, da pride gotovo do kompromisa.

Promet.

Železnice v Nemčiji. V Nemčiji bi se moralo letom leta 1923 zmanjšati vso železniško osobje za 149.730 uradnikov, z ozirom na stanje v letu 1919. Mesto tega se je pa osobje še povečalo in se povečali stroškom zadošči z navadnimi dohodki.

Carina.

Ukinjenje carinskih ugodnosti pri uvozu svinčenih cevi. Z rešenjem Generalne direktcije carin od dne 8. junija C št. 29.381 je ukinjena pripomba k št. 589 splošne carinske tarife v brezcarinskem uvozu svinčenih cevi za gradbeno in industrijsko potrebo, ker se te cevi izdelujejo v dovoljni količini v državi.

Carina na življenske potrebščine v Italiji odpravljena. Italijanska vlada je

uvozno carino na nekatera važnejša živila odpravila, na nekatera dnevne potreščine pa znatno znižala. Odslej se carine proslo uvaža na Laško: mrzlo meso, suho svinjsko meso, salami, slanina, ribe v škatljah, suhe ribe in slaniki. Znatno pa je znižana carina na papir in žive domače živali.

Trgovski register.

V zadružni register se je vpisala Splošna gospodarska zadruga v Ribnem r. z. z o. z. Izbrisala se je Gospodarska zadruga »Samopomoč« javnih nameščencev in upokojencev r. z. z o. z. v Kostanjevici.

Iz naših organizacij.

Praznovanje Vidovega dne. Na zahtevo večine gremijev je Zveza gremijev sklenila, da ostanejo trgovine na Vidov dan dne 28. junija cel dan odprte. Zveza je ta sklep sporočila nadrejeni oblasti, oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani.

Gremij trgovcev v Slovenjem Gradcu je z ozirom na krajevne prilike sklenil, da ostanejo na Vidov dan, dne 28. t. m. trgovine do konca sv. maše zaprte.

Dobava, prodaja.

Dobava metelj. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 2. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20.000 brezovih in 5.000 sirkovih metelj. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava špirlita. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 2. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1000 litrov špirlita. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja ladje »Perun«. V pisarni intendantnega odseka, oddelka za morarico v Zemunu, se bo vršila dražba ladje »Perun«, ki je usidrana v Tivlu (Boka Kotorska). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moke. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 4. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 360.000 kg pšenične krušne moke (sipa 80%). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava telegrafskega papirja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subo-

lici se bo vršila dne 4. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 100.000 kolačev telegrafskega papirja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja lesa. Direkcija šum v Sarajevu bo prodala dne 4. julija t. l. na javni dražbi okoli 26.400 m³ lesa iglastih dreves na panju. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Drž. trgovska akademija v Ljubljani. Priglasila za vslop v I. letnik trg. akademije se sprejemajo 2. in 3. julija t. l. od 9—10. Definitivno vpisovanje se vrši 11. in 12. septembra t. l. ob uradnih urah.

Drž. dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Vpisovanje za šolsko leto 1923-24 se vrši dne 2., 3. in 4. julija t. l. vsakokrat od 8. do 12. ure dopoldne. Pogoji za vslop v I. letnik so: dovršeni IV. razred srednje ali IV. (nastavni) razred meščanske šole ali IV. razred liceja ali pripravljani razred dvorazredne trgovske šole in starost 14 let. Ako bo še prostor na razpolago, je mogoč vslop v I. letnik tudi učencem in učenkam, ki so dovršili III. razred meščanske šole. Za tiste, ki so obiskovali nemščino kot obvezni predmet, ni nobenega sprejemnega izpita, vsi drugi pa morajo delati sprejemni izpit iz nemščine čez snov meščanskih šol. Prednost imajo pri sprejemu tisti, ki so bili odklonjeni lansko leto, ako predložijo dobro izpričevalo IV. razreda srednje ali meščanske šole, ozir. liceja. Da ne bo take gneče, kakršna je bila pretečeno leto, se naznanja, da pri vpisovanju ne bo še nihče sprejet. Po sprejemnih izpilih, ki se vrše dne 5. julija, začneš ob 8. uri zjutraj, se bo odločilo, kdo je sprejet in kdo odklonjen. Za to je brez pomena, če pride učenec ali učenka pri vpisovanju prvi ali zadnji na vrsto. Na novo vstopajoči učenci in učenke morajo predložiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

Brezposelnost v Čehoslovaški. Sredi maja t. l. je dajala država podpore 117.100 brezposelnim, od teh 81.700 moškim in 35.400 ženskam. V aprilu je bilo 142.624, v maju prejšnjega leta pa 29.495 brezposelnih. Umljiva je zato tendenca Čehoslovaške, da skuša dobiti dela za svoje brezposelne v drugih državah.

Hranilnice in posojilnice v Čehoslovaški. V čehoslovaški republiki (izvzemši Slovaško) je bilo leta 1920 1392 hranilnic s 3047 milij. Kč vlog in 12.134 Kč čistega dobička in 3785 rajfajznovk z

1573.3 milij. Kč in 2781 milij. Kč čistega dobička.

Kovinarski štrajk v Gradcu končan. Konferenca obratnih svetov graškega kovinskega delavstva je včeraj sprejela medzno pogodbo, sklenjeno med delavci in delodajalci, ki jo je potem sprejela tudi zveza industrijcev. S tem je medzno gibanje graškega kovinarskega delavstva končano.

Jugoslovanski konzulat v Celovcu. Avstrijski zvezni predsednik je novemu jugoslovanskemu konzulu v Celovcu, dr. Vasiliju Proliču podelil »exequatur«.

Čisti dohodek razredne loterije je znašal v letu 1921—1922 10.759.962 Din, od katere vsote je odpadlo 454.549.90 Din na poljedelske kredite, 1.255.062 dinarjev za izboljšanje poljedelstva in živinoreje, 629.019.47 Din za podporo zadrug, 943.541.60 Din za podporo obrtništvu, 7.607.308.41 Din za zgradbo poslopij poljedelskega ministrstva, ostalo za druge kmelijske svrhe.

Prehod italijanskih državnih železnic v privatne roke. Mussolinijev kabinet je sklenil razdržavljenje železnic in njih izročitev zasebnim družbam na 30 let. Po preteku te dobe se koncesija podaljša vedno zopet za nadaljnjih 15 let, če se pogodbeno razmerje od ene ali druge strani ne odpove 2 leti pred potekom koncesijske dobe. Država jamči za minimalne letne kilometrske dohodke in daje posebne za prehodno dobo golove ugodnosti. Podjetnik mora prispevati za obnovitveni fond (primeri višje sile, obnovitve in izpopolnitve prevoznega materiala).

Tržna poročila.

Cene kolonijalnemu blagu na zagrebškem trgu so bile zadnje dni sledeče: Kava Rio 6, 39 Din, Rio 5, 39.50 Din, Rio 3, 42 Din, Santos 51 Din, sladkor v kockah 25.50 Din, kristal 24 Din, riž: Karolina 12.50 Din, italijanski glase 11.50, Saigon 8.50 Din, Bruch 7.50 Din, Soje olje 29 Din.

Novosadska blagovna borza (19. t. m.) Pšenica: baška, 77—79 kg, 2—3 odst. primesi, ponudba 442.5, povpraševanje 437.5; baška, 76—77 kg, 2 vagona 437.5, 440; baška, 75—76 kg, 1 vagon 435. Ječmen: baški, 64—65 kg, ponudba 292.5, povpraševanje 289.5. Oves: baški, povpraševanje 300. Turščica baška, promptna, 24 vagonov 260—265; bela, 5 vagonov 305—310; baška, 15 odst. defektna, 1 vagon 225; baška, julij, 2 vagona 265; banatska, Zenta, ponudba 262.5. Fižol: celi, baški, povpraševanje 600. Moka: »0« banatska, 2.5 vagona

650—660; »2« banatska, 2.5 vagona 610 do 630; »5« ponudba 575; »6« 1 vagon 502.5. Otrobi: banatski v papirnatih vrečah, ponudba 135. Tendence nespremenjena.

Trg z jajci. V početku prošlega tedna cene čvrste, koncem tedna slabše. Tudi na nekaterih zunanjih trgih je tendenca padajoča. Na naših tržiščih so se gibale cene med 1.20—1.35 Din za komad. Izvažalo se je največ v Švico in v Francijo.

Lesni trg. Iz Srbije javljajo, da so prošli teden cene nazadovale. V Slavoniji so cene prilično stalne. Kupčija je slaba, le na tržišču z lesom za kurjavo je živahno povpraševanje. Cene prošlega tedna v Din, poslavo slavonjska postaja, odnosno za mehko blago postaja Gorski Kolar: hrastovi hlodi I. 2000 do 2200, II. 1400—1600, hrastovi hlodi za furnirje 2400—2700, fino hrastovo blago 2500—3500, hrastovina na zrcalni rez 3000—4000, štafli 2000 do 3000, francoske dožice, 1000 komadov 15.000—18.000, sirovi frizi ozki 1000 do 1200, široki 1400—1600, bukovi frizi 750 do 850, javorjevi hlodi I. 720 do 800, jesenovi hlodi I. 450—550, mehko tesano blago 350—450, brzozavni drogi hrastovi 50—70, železniški pragi, hrastovi 33 do 51, bukovi 40—50, les za kurjavo, bukovi I. vagon 2750—3200, II. vagon 2200—2300, mešano blago, vagon 2400 do 2700, oglje vagon 10.000—11.000.

Veletrgovina

A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

MANA

tovarna kanditov in
mlenje soli in dišav
družba z o. z.
v Ljubljani
priporoča
po najnižjih cenah
vsakovrstne kandite,
zmleto morsko sol in
zmleti sladkor

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

Alojz Drofenik
Celje

Manufakturna trgovina

Na drobno.
Na debelo.

TRGOVSKE TISKOVINE

izvršuje Tiskarna Merkur v Ljubljani
Simon Gregorčičeva ulica.

LIPA

Naznanilo.

zadruga mizarjev

z o. z. v Št. Vidu n. Ljubljano

je otvorila svojo obrt. Prevzema vsa stavbena in pohištvena
dela po konkurenčnih cenah. Delo solidno, postrežba točna.

:: STALNA ZALOGA MIZARSKIH IN TAPETNIŠKIH IZDELKOV. ::

Industriji oglašajte v „Trgovskem listu“!

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opre-
mah Gritzner, Kaiser, Adler za rod-
binsko in obrtno rabo, isloam igle,
olje ter vse posamezne dele za vse
sisteme. Na veliko in malo!

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Naprava strelovodov. — Kopališke in
klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine
za firnež, barvo, lak in med
vsake velikosti, kakor tudi po-
sod (škalle) za konzerve.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena l. 1900 Delniška glavica in rezervni zakladi cca K 150.000.000 — Ustanovljena l. 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzozjavni naslov: Banka, Ljubljana. — Telefon št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. Obreštuje vloge najugodnejše. Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.